
DZIENNIK

PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW.

W Lwowie Dnia 21go Lutego 1793.

N^{ro}. 14.

Z POLSKI.

Pewne wiadomości.

DEKLARACJA

Skonfederowaney Rzeczypospolitey Polskiej, przeciwko gwałtownemu wtargnieniu woysk Pruskich w Państwa teyże Rzeczypospolitey.

Rozmaite a nader ważne wydarzenia czyniły Polskę na przemian potężną i słabą, ale w każdym rzeczy krajowych sta-

nie, umiał Polak zachować stałość oznaczającą wielkość charakteru jego. Od czterech lat odmieniła się zupełnie postać Narodu. Seym 1788. roku zaczęty, wczasie, w którym zbieg wszystkich okoliczności czynił narodowi nadzieie ugruntowania rządu wolney Rzpltey, zamienił w smutną niefortunę kraioowych epokę. Cnota seymujących uwiedzioną, a nayszytsze chęci omylonemi zostały. Ustawa rządu

du rewolucyą dnia 3go Maja 1791. roku utworzona przeciw woli Narodu, bez porozumienia się z postronnemi, zmieniwszy Rzępłtą w Monarchią, despotyzm wewnątrz, niechęci zewnątrz sprowadziła, Niszcząca swobody odwieczne Polakom krwią przodków nabyte, niedogodna interesom otaczających nas Mocarstw, Konstytucya tym samym utrzymać się nie mogła. Najjaśnieysza Imperatorowa Rosyjska pamiętna związków przyjaznych i gwarancyi swojej, aliantka Rzępltey, oświadczyła iey pomoc do odzyskania rządu Republikantkiego, udzieleności, niepodległości i całości Narodowej. Cnotliwi obywatele, co wolność cenili nad życie, niewahali się łączyć z zbawiennemi dla oyczyny swoiey zamiarami; in fi wprzód kraiu ulegając okolicznościom, czekali tylko szczęśliwey, która zbliżyć się miała, pory. Deklaracya Dworu Rosyjskiego zapewniła Polakom Rzępłtą, rząd wolny, niepodległość narodową, i całość kraiów, woyska Rosyjskie weszły niosąc pokoy i wolność.

Zle użyta siła zbroyna Rzępltey, opierając się mocą, ściągnęła tę stratę żołnierza, którą każdy cnotliwy oplakiwał Polak; narezcie czas oblężania i zaburzenia minął, duch jedności złączył wszystkich. Do związku Konfederacyi w *Targowicy* zrobioney na dniu 14ym Maja 1792. roku cały Narod przystąpił, woysko i Król. W ten czas trwogi i niebezpieczeństwo, zastąpiła nadzieia i radość. Spokojność wewnątrz, dzielne zewnątrz wsparcie, przyjazni z Sasjadami, i sprawy popieraney szufność, żadną boiaźnią nieprzerazały umysłów. Charakter Polaka niedopuscił przesładowania, a przeciwiających się czynom zbawiennym Konfederacyi, ani osoby, ani majątki, najmnieyszego nieponiosły uszczerbku. Woyska Rosyjskie w kraiu zachowały karność woyskową, a uciążliwości ołobiste obywatelów, nie z rozkazu władzy naywyżey i od własnego częstokroć żołnierza, wśród głuchego pokoju doświadczone, były tylko winą szczególnych komend, i rychle im przynosiło się

się zaradzenie. Już Konfederacya Generalna zmierzała do celu swego, pracując około dzwignienia budowy rządu Republikańskiego, coby i narodowi wolność i sąsiadom spokojność z przyjaźnią zapewnił. Już Rzeplta miała kosztować na łonie pokoju słodkich owoców starań obywateli znajdujących się u styru rządowego. Już nakoniec Narod przekonany o czystości chęci naszych, oczekiwał w spokojności pomyslnego czynności naszych skutku. W tym były stanie rzeczy Polskie, kiedy Deklaracya Króla Imci Pruskiego przeraziła trwożą umysły Polaków. Powody wkroczenia woysk Pruskich w kraie Rzpltey Deklaracyą wyjaśnione, nie mogły nayokropniejszych niewzbudzić podeyrzeń w prosto zawsze myślących i czyniących Polakach. Król Imc Pruski przerażony niby rozkrzewiającą się w Polsce Demokratów sektą i wspierającemi ją klubami, nie chcąc przy otworzeniu kampanii wtyle siebie zostawiać nieprzyjaciela, rozumiał być potrzebą, kazać wnieść części

woyska swego. — Nieprzerwana tak woyskowych raportów, iako też Konfederacyi mieyscowych i administracyi rządowej z Konfederacyą Generalną komunikacya, zapewniając ją o naywiększey wzędzie w kraiu spokojności czyniła niepotrzebnemi wszelkie nadzwyczajney ostrożności środki. Po odebraney Deklaracyi Króla Imci Pruskiego zadziwiona nie przekonana postąpiła, iak tylko naywiększa dla sąsiada, przyjaciela i alianta, względność wymagać zdawała się. — Oświadczyła natychmiast notą odpowiednią: że żadney w kraiu niespokojności nie ma: że kluby rewolucyjne są zakazane, że nakoniec siła kraiowa i pomoc będąca w kraiu woysk Rosyjskich jest aż nadto dostateczną do zapobieżenia, rozruchom, że ztym żądaniem jest Rzpltey, aby Król Imc Pruski woyskom swoim wchodzić w iey kraie nierozkazywał. Po takiej nocy Konfederacya Generalna niepotrzebnie, ale spokojności Króla Imci Pruskiego dogadzając, zaleciła wydać rozkazy, aby korpusy

Dd 2
woy-

woyska Rzpltey były w gotowości do użycia ich, iezliby iakie wymagały, tego zamieszki. Po uczynionych tych aż nadto dostatecznych krokach spodziewała się Kontederacya, spodziewał się Narod cały, że zaspokoiony w troskliwości Król Imć Pruski wstrzymać rozkaże marsz woyska swoiego, tak po przyiaźni sąsiada, godności wolnego Narodu, spodziewać się należało. Mimo tak uroczyście oświadczenie nasze, mimo oczewistość rzeczy, woysko Pruskie podstąpiło pod miasto *Toruń*, a gdy Mieszczanie iak na cnotliwych przystało, wpuścić żołnierza obcego wzbraniali się; zastraszono miasto, wymierzono działa, nakoniec wytamano gwałtownie bramy, spędzony żołnierz mieyski, i iakby szturmem wzięte bezbronne miasto, a Regimenta Pruskie z okrzykami radości wesoło weszły. Nie było tam woyska Rpltey, wiara publiczna strzegła go, i ta zgwałconą została. W tym czasie garnizony nasze, nad granicą w Wielkiej Polszczy rozstawione, z orężem w ręku po nieprzyjaciel-

sku napadniono, a likiem z stanowisk ich wyparto. W mocy przyrzeczeń, w świętości Traktatów zaufani, aniśmy się mogli spodziewać podeyscia, lub gwałtu z tamtąd, z kąd przyiaźni i pomocy żądać mamy prawo, a korpusy nad granicą przyiacielską zostawione, na spokojności tylko wewnętrzney skuteczne powciąganie, do boiu nieopatrzone, armat nawet niemające, ani na obronę przeznaczonemi nie były. Trzymamy po sprawiedliwości, po wielkomyślności Króla Imci Pruskiego: że odebrawszy Notę naszą odpowiednią, krok uczyniony cofnąć zechce; że przyiaźni swoiey ciągle dając dowody, niebędzie popierał zgwałcenia Territorium przyiacielskiego, i woyskom swoim wyniszczyć rozkaże. Zapewnieni o słuszności sprawy naszej, nieobawiamy się żadnych pretensyi od kogożkolwiek do krajów Rzpltey, tyló Traktatami i naypoźnieyszym nawet 1775. roku od sąsiadów naszych, i od samegoż Króla Imci Pruskiego gwarantowanych. Wierni przyśędze naszej, wierni o-

czy-

czystey wolności, wierni odwiecznym swobodom Rzpltey, i własnemu powołaniu, protestujemy się iak nayuroczyściey w obliczu świata, przeciwko wszelkney kraiów Rzpltey Polskney, albo iakieykolwiek z iey attynencyów uzurpacyi, oświadczamy: że do żadnych umów o oderwanie iakieykolwiek ich części, przez żaden nienależemy sposób, że bronić wolności naszey, niepodległości i całości, ostatnim krwi wylewem gotowiśmy. — Spodziewamy się, że Dwory Cesarzkie na mocy gwarancyi swoiey, że Narody wżysłkie z współnictwa interesów własnych, niebędą obciętym okiem patrzeć na złamanie prawa Narodów, na zburzenie spokoyności sąsiedzkiej i gwałtowne kraiów przyiacielkich napadnienie, szczególniey ta wspaniała Monarchini (w której całą położyliśmy ufność) zapewniwszy nas przed Europą, nieda zachwiać się chwale swoiey, a dzwigając nachylony do upadku świetny od wieków i wolny Narod, wielkie to zewszech miar dzieło, do tylu inszych unieśmiertel-

nających ją doda czynow. Nakoniec czystość chęci i zamiarów naszych świata całemu odkrywając oświadczamy: że nie inszy cel prowadzi nas, tylko żeby Polakom oddać Rzeczpospolitę rządną, wolną, niepodległą i całą, albo tę utrzymamy, albo żaden z nas pomyślności iey nieprzeżyje. Dań w Grodnie na sefłyi Konfederacyi Generalney O. N. dnia 3go Lutego 1793. R

Stanisław Szcz. Potocki

G. A. K. G. K. K. M.

D. B. Tomaszewski Sekretarz Gener. Konfed.

Kor.

(L.S.)

Xże Alex Sapieha

K. W. i. W. X. Lit. K. M.

Zarzycki Pieczęci Wiel.

i K. G. W. X. Lit. Se-

cretarz.

Nota JW. Sywerfowi Ambasadorowi Pełnom. Nayiaś. Imperatorowey całej Rosfyi przez Konfederacyą Generalną Oboyga Narodów podana.

Miłość tey Oyczyzny, którey miłość wewnątrz ucis-
śnio-

śnioną a całość zewnątrz zagrożoną były, chęć i nadzieia, zapewnienia i utwierdzenia ich ścisłym związkiem z tą potęgą, którą Partya na przelżym Seymie panująca, usiłowała zniechęcić Polskę, a która przecie iedna w iey zbawieniu, własną korzyść znaydować mogła. Te pobudki kierowały dotąd postępkami Konfederacyi Generalney; iey ufność nieograniczona w Nayiaśnieyszey Imperatorowey całej Rosyi staie się dzisiay nowym ufności powodem. Iakże ta Monarchini wżyskim swoim czynom, wielkości i wspaniałości cechę nadaiąca, mogłaby zezwolić na zgubę Narodu, który pociągnięty ofiarami przyiaźni i pomocy w obecności świata całego oświadczonemi, iedynie i zupełnie na niey polega? Konfederacya Generalna daleką iest od podobney myśli, i nie ona potrzebuie bydź zabezpieczoną, ale Narod zdawna kłęskom podpadaiący zwyki się łatwo tworzyć, pamięć niezczęść przelżych, czyni go o przysłość niespokoinym, nagłe i gwałtowne wkroczenie

woysk Pruskich w Wielko-Polskę, którego Rzpltey Skonfederowaney przełożenia, ani odpor małej części woyska Polskiego, w tamtey stronie pod ten czas będącey wstrzymać nie mogły, słuszną boiaźnią uderzyło wżyskie umysły. — Wieści nowego podziału rozechodzą się ztrwożą po całym kraiu. — Zawady przez J Pana Igielstroma kommanderuiącego woyskiem Rosyiskim stawione naprzeciw ruszeniu woysk i armat Rzpltey, zwiększaią niespokoiność powzeczna, i daią mieysce nayokropnieyszym domysłom. (Konfederacya Generalna przyłącza tu listy J Pana Igelstroma) iego tylko myśli wyrazem onego bydź mogą, a nie Nayiaśnieyszey Imperatorowey całej Rosyi, która inaczey dotąd przemawiała do Rzeczypospolitey Skonfederowaney, a która sobie sprzeciwiać się nie umie. Wżyskie te nieprzewidziane zdarzenia, pociągają Konfederacyą Generalną, iżby się nieodwłocznie udała do Nayiaśnieyszey Imperatorowey całej Rosyi, spodziewa się Konfederacya General-

ralna
wych
zatr
telów
Wsz
wać
ta p
była
Polak
zwią
piek
rator
żey
Konf
boyg
za ie
tę JV
nom
Impe
aby
go M
dnie
Roku

datk
sitze
ią si
fwoi

ralna od tey Monarchini nowych zapewnień, któremiby zatrwożonych współ-Obywatelów zaspokoić mogła. — Wszyscy oni przysięgli obsta- wać przy całości Rzpltey, a ta przysięga, która wprzód była w sercach niż w ułciach Polaków, godną jest zasadą związku utworzonego pod opieką Najiaśnieyszey Imperatorowey całej Rosyi. — Niżej podpisani Marszałkowie Konfederacyi Generalney Oboygą Narodów mają honor za iey rozkazem podać tę Notę JW. Sywersowi Posłowi Pełnomoenemu Najiaśnieyszey Imperatorowey całej Rosyi, aby doszła rąk wspaniałey iego Monarchini. Dan w Grodnie dnia 6go Lutego 1793 Roku.

Z AUSTRYI.

Pewne wiadomości.

Dobrowolne składki na wydatki wojenne codziennie obfitze i znacznieysze pokazują się.

Nasz, dla wielkich cnót swoich panującemu właści-

wych ukochany Monarcha ostatnią razą nowy dowod dał, iż równie tyleż cnot co do Familii swoiey posiada. Ponieważ dzień śmierci Jozefa II. corocznie z solennym żałobnym nabożeństwem obchodzić nakazał, i w tey mierze dnia 9go tego Miesiąca piśmo Gabinetowe do swego Najwyższego Nadwornego Marszałka wydał tey ośnowy: Kochany Xiążę Stahrenberg! Choć zwyczajną rzeczą nie jest, żeby przedostatniego Przódka Rządzącego dzień śmierci iego obchodzono. Ze iednak f. p. Stryi mój Jozef II. Oycem mi był, przeto od tego zwyczaju odstąpić chcę, a zatym WP. od roku teraznieyszego poczynając, rozporządzenie uczynisz, ażeby także za mego uszanowania godnego Stryia Wilie i żałobne nabożeństwo się napotym odprawowało.

Franciszek.

Na honor Wideńczyków obwieścić to potrzeba, iż od czasu ustanowienia Institutum Ubogich, to jest od 1go Października 1783 aż do ostatnie-

go Grudnia 1792. W przeciągu lat 9. i 3 Miesiący w samych dobrowolnych składkach 1528,585, Zł. Ryń 50. Graycarów w gotowiznie ofiarowano.

Z NIEMIEC.

Pewne wiadomości.

Wszędy nad Wyższym i Niższym Renem, w Kliwii, Geldryi, Julich, Berg, Roer, i Lippe częste podiazdy ucie-rające się o ranney, i prędkiy na Wiofnę wyprawie wojenney prorokują.

Płądrowania, i zniszczenia przez Francuzów czynione opisać trudno. Dnia 4 Lutego JP. Feldmarzałek Xiążę de Coburg do Frankfurta przyjechał.

W Elektorstwie Saskim wyszło rozporządzenie, podług którego nakazano iest, ażeby każdy Francuz, który 10 lat w Kraiu niezamieszkał, z niego koniecznie wy-fzedł.

Z FRANCYI.

Pewne wiadomości.

Kontynuacja Testamentu Lutwicka XVI.

Wierzę mocno, i wyznaję to wszystko, cokolwiek w Składzie Apostolskim, w przykazaniach Boskich, i Kościelnych, w Świętych Sakramentach, i Tajemnicach zawiera się, tak iak Kościół Katolicki tego naucza, i zawsze nauczał. Nigdy o tym niemyslił, żebym się w różnych tłumaczeniach nauk, które Kościół Jezusa Chrystusa rozdzielaia, za Sędziego narzucał, ale zawsze do tego odwoływałem się, i wciąż napotym, ieżli mi Bóg życia pozwoli, zawsze się do tych decyzyi wiązać będę, które Kościoła Pasterze z Świętym Kościołem Katolickim złączeni podług nauki Kościoła od czasu Jezusa Chrystusa wykonywanej pokazują, i pokazywać będą. Ubolewam z całego serca nad Bracia naszą, którzy w błędzie zostaią, iednakże ich sądzić nie-

niemogę, i niemniej ich kocham w Jezusie podług tego, iak nas miłość chrześcijańska o tym naucza. Proszę Boga pokornie o przepuszczenie wszystkich grzechów moich, rozbierałem więc sumnienie moje, ażebym ie poznał, i niemi się brzydził, a w obecności iego upokorzył się. A że się bez posługi Xiędza katolickiego obeysć przymuszony iestem, przeto proszę Boga, ażeby moją z nich spowiedź, a osobliwie mój głęboki żal za nie przez wzgląd na niego samego wzbudzony przyiąć raczył, że imię moje (choć przeciw woli moiey) na owym Akcie podpisałem, który karności, i wierze Kościoła Katolickiego, któremu zawsze wierny byłem, sprzeciwiać się może. Proszę Boga, żeby moje mocne postanowienie przyiąć raczył, że skoro mi żyć pozwoli, iak najprędzey tylko będzie można, katolickiego Xiędza użyję, i Sakrament pokuty przyimę. Proszę tych wszystkich, których niewiadomie obrazić mogłem, (lubo tego niepamiętam, żebym

kogo umyślnie obrazil) iako też i tych, którym zły przykład, i zgorzzenie dać mogłem, ażeby mi to im wśzechmiar wyrządzone zle darowali. Proszę wszystkich pełnych miłości serc, ażeby swe modlitwy z moimi przed Bogiem, dla otrzymania odpuszczenia grzechów moich złączyły.

Daruję tym wszystkim z całego serca mego, którzy moiemi nieprzyjaciółami byli, chociaż im do tego naymniejszey okazji nie dałem. Proszę Boga, żeby tak im, iako i tym wszystkim odpuścił, którzy mi przez fałszywą, lub zle zrozumianą gorliwość służby swóiey wiele złego narobili.

Polecam Bogu Żonę moją, i dzieci moje, Siostry moje, i Ciotki, tudzież tych wszystkich, którzy mi przez krwi związek. lub innym jakim bądź sposobem obowiązani są. Proszę Boga, żeby szczególniey oko miłosierdzia swego na moje Żonę, dzieci, i siostry moje obrócił, które
Ee iuż

już długo ze mną cierpią, i jeżeli mnie utracą, żeby ich łaską swoją wspierał, dopóki na tym przemiiającym świecie zostawać będą.

Żonie moiej polecam dzieci moie. Nigdy ja nie wątpiłem o iey macierzyńskim ku nim przywiązaniu. Zalecam iey ofobliwie, ażeby z nich dobrych chrześcian i poczeiwych ludzi zrobić starała się, i im wszystkie panowania tego Świata, (jeźliby na nie wskazani być kiedy mieli) iedynie iako dobra przemiiające, i niebezpieczne przed oczy wystawiała, a ich weyrzenia iedynie do gruntowney i trwaley chwały wieczności kierowała. Proszę Siostr moich, żeby przywiązanie swoje ku moim dziecióm kontynuowały, i im na mieyscu Matki były, jeźliby ich to nieszczęście spotkało, żeby swoją Matkę straciły.

Proszę żony moiej, ażeby mi to wszystko, co za mnie cierpi, i to umartwienie, które iey podczas związku na-

szego trwającego może zrobiłem, darowała, tak na wzajem pewną być może, że iey nic za złe niemam, jeźliby się w tym przypadku sądziła, iż sobie względem mnie co wyrzucić ma.

Zalecam dziecióm moim iak nayżywiey, ażeby podług tego, co Bogu winni są, który u nich przed wszystkiemi innemirzeczami zawsze iść powinien, między sobą wciąż na zawsze wzgodzie zostawały, swey Matce podległemi, i posłusznemi były, iako też za wszystkie iey starania i usłowania, które sobie dla nich zadaie, i to wprawdzie na pamiątkę tego wszystkiego wdzięcznemi były. Proszę ich, ażeby moie Siostry za drugą matkę sobie miały.

Zalecam memu Synowi, że jeźliby go kiedy to nieszczęście spotkało, żeby Królem został, niechże o tym myśli, iż uszczęśliwieniu swych współobywatelów osiarę z siebie uczynić musi, iż obowiązkiem iest wszelką nienawiść i zemstę, na bok oddalić,

lic, a mianowicie względem tego wszystkiego cokolwiek się do nieszczęścia i przykrości, którą cierpię, ściaga, i że przez to iedynie tylko uszczęśliwienie Narodów przyspieszyć może, gdy podług Praw rządzić będzie, ale iednakże nawet sam Król żadnego szacunku ku tym prawóm obmyślić, ani tego dobra, którego iego serce chce, udzielać niemoże, gdy potrzebney władzy niema, i gdy w swych zamyślach związane mu ręce są, a tak żadnego respektu ku sobie nie wpaia, natenczas on Kraiowi więcej szkody, iak pożytku czyni.

Zalecam Synowi memu, ażeby o wszystkich osobach, które w służbie moiej były, miał staranie, i to wprawdzie tyle, ile mu okoliczności, w których się znajdować będzie, maiątku na to dadzą.

Zalecam mu, ażeby o tym myślał, że to świętą powinnością iest, którą ia ku dziecióm i krewnym tych, którzy dla mnie zmarli, lub

nieszczęśliwemi za mnie stali się, na siebie przyjąłem.

Wiem, iż pomiędzy osobami w służbie moiej zostającymi niektórzy są tacy, którzy się względem mnie nie tak sprawowali, iakby byli to czynić powinni, którzy nawet niewdzięcznymi się pokazali, iednakże ia im to daruję (bo często w tych momentach niespokojności i oburzenia nieiestedmy panami nad sobą samymi) proszę więc mego Syna, ażeby, iezliby się do tego sposobność podała, przynajmniej ich nieszczęście w uwadze miał.

Tu życzyłbym sobie, żeby tym wszystkim, którzy prawdziwey przychylności, i na własny zysk obojętności na widok dowody dali, moią wdzięczność okazać mogli.

(Reszta potym.)

Z ANGLII.

Pewne Wiadomości.

Wszystkie kufzenia się P.
Chauvelin, ażeby za Ministra
Ee 2 Rzpłtey

Rzpltey Francuzkicy uznany został, bezskuteczności stały się. Na uwiadomienie o Krolobóystwie publicznie przez Narodową Konwencją wykonanym, oznaymił mu Lord Grenville z rozkazu Krolewskiego, żeby w ośm dni z Anglii wyjechał, posłał mu zwyczajne paszporta, i bezpieczeństwo w takowych okazjach zwyczajne przyrzekł. Chauvelin już do Paryża przybył.

Brzydzenie się tym okrucieństwem w Anglii jest powszechnym, wszyscy robotnicy koło uzbierania się na morzu i lądzie pracujący iakby gorliwości duchem ożywieni być zdają się, i z taką zapaleczywością robią, iakby się do ukarania osobystego swego obrażenia gotowali.

Lord Aukland w Hadze dnia 25 Stycznia Stanóm Generalnym Notę oddał, w której ich zaprasza, ażeby się z Królem do wspólnej obrony złączyły, i dzielnie to do skutku przyprowadziły, że-

by godnym obrzydzenia Francyci do zerwania wszystkich starych związków, i solennych Traktatów, a zniszczenia przez potęgę Rewolucyjną wszelkiego bezpieczeństwa i spokojności, kufzeniem się, i nieszczęściu całej Europie grożącemu tamę położyć można.

U W I A D O M I E N I E.

Uwiadomia się Publiczność o znajdującym się tu we Lwowie Imć Panu Iakobie Koftrzewskim niedawno tu przybyłym dla uczynienia przysługi Publiczności, umiejącym robić i reparować Instrumenta różne, iako to: skrzypce, Kwardiole, Gitarę, Arfy &c. tudzież reparować, i stroić Fortypiany, i w tym iak naygruntowniej wydoskonalonym, więc każdy życzący sobie usługi od onegoż ma się udać do Domu Kowala Wanniućka koło Kreifamtu za Bramą Bośacką pod Nrem 96.